

Signaleren en handelen bij seksueel & huiselijk geweld

Marijn Kraaijkamp, forensisch verpleegkundige i.o.

Elza Zijlstra, coördinator CSG

Toine Lagro-Janssen, hoofd CSG

Radboudumc

Disclosure belangenverstremgeling voor de sprekers van de AZO scholingsavond

(potentiële) belangenverstremgeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	
<ul style="list-style-type: none"> •Sponsoring of onderzoeksgeld •Honorarium of andere (financiële) vergoeding •Aandeelhouder •Andere relatie 	<p style="text-align: center;">Geen</p> <p style="text-align: center;">Geen</p> <p style="text-align: center;">Geen</p> <p style="text-align: center;">Geen</p>

Programma

- Familiaal geweld: informatie
- Film Vlinder
- Familiaal geweld: casus Marina
- Seksueel misbruik: casus Désiree
- Aanbevelingen en afsluiting

**Partnergeweld
in Nederland**

1/5

Vrouwen thuis
fysiek mishandeld
door partner

1/3

Moorden en doodslagen
gevolg huiselijk geweld

1/9

Vrouwen ooit
verkracht door
partner

230.000

Vrouwen jaarlijks fysiek
mishandeld door partner

87.323

Meldingen huiselijk geweld

Achtergrond familiaal geweld

- Familiaal geweld is eenzijdige fysieke, geestelijke, seksuele mishandeling binnen een relatie, machtsmisbruik
- Onthulling zelden spontaan: schaamte, schuldgevoel, angst voor partner
- Medische gevolgen: depressie 5x vaker, PTSS, ongewenst zwanger, SOA vaker
- Consultfrequentie huisarts: 2x hoger

Gevolgen kinderen

- 60% kinderen in gezin met geweld is ook getuige van geweld
30% wordt ook fysiek mishandeld
- Kinderen die getuige zijn hebben even vaak PTSS, suicide(pogingen),
depressie, middelenmisbruik als de kinderen die fysiek mishandeld worden
- Intergenerationele overdracht: 1 op de 3 wordt dader of slachtoffer

Vlinder

Opdracht 1

Wat roept dit bij u op?

Directe vraagmethode op huisartsenpost/SEH

- Gebruik klachten van patiënt
Veel vrouwen met klachten/symptomen zoals die van u hebben te maken met huiselijk geweld. Is dat bij u ook het geval?
- Introduceer de vragen en leg uit dat je ze vaak stelt
*Nu we weten dat huiselijk geweld zo veel voorkomt en gevolgen heeft voor de gezondheid, vragen we er veel vaker naar.
Voelt u zich veilig in uw relatie?*

Marina, 42 jaar

- Buurvrouw belt 112
  - Politie en ambulance arriveren
  - Dader door politie ingerekend
  - Marina bont en blauw gezicht
-
- Wat doet u?
  - Wat vraagt u?

Marina 42 jaar, SFG vervolg

Welke aspecten zijn belangrijk bij de overdracht?

Protocol centrum SFG

1. Acute medische zorg
2. Sporen vast leggen
3. Meldcode KNMG
4. Nazorg
5. Informeren huisarts

Achtergrond seksueel geweld

Vraag

1 op de 25 mannen en 1 op de 8 vrouwen is ooit in leven verkracht?

JUIST

ONJUIST

CIJFERS OVER SEKSUEEL GEWELD IN NEDERLAND

KERNCIJFERS

100.000
SLACHTOFFERS PER JAAR

RISICOGROEPEN

VERKRACHTINGSRISICO
TUSSEN 12 EN 24 JAAR
4X ZO GROOT

VERSTANDELIJK
BEPERKTEN
4 KEER VAKER SLACHTOFFER

TIJDENS VERKRACHTING

50% VOELT ZICH
VERLAMD

NA VERKRACHTING

30% VAN DE
MISBRUIKTE
KINDEREN
VERTOONT
GEEN
SIGNALLEN

Per huisartspraktijk per jaar
14 vrouwen en 3 mannen
recent seksueel
misbruik

Achtergrond seksueel geweld

Vraag

Seksueel misbruik in de jeugd kan leiden tot: rookverslaving, alcoholmisbruik, COPD, ischaemische hartziekte en leverziekte?

JUIST

ONJUIST

Achtergrond seksueel geweld

- ACE studie (1995-1997, 17.000 volwassenen, San Diego)
- Gevolgen: psychische/psychiatrische problemen waaronder
  - Gedragsproblemen, conflicten, vermijdingsgedrag, onzekerheid
  - Depressie, Angst, PTSS, slaapproblemen
  - Seksueel risico gedrag o.a. soa en tienerzwangerschap
  - Transmissie van geweld, criminaliteit

<http://www.cdc.gov/violenceprevention/cestudy/index.html>

Désiree 14 jaar

- Moeder van Désiree belt 's avonds met HAP
  - Vraagt om morning-after pil voor Désiree aan triagiste
  - 2 dagen geleden onbeschermd seks gehad met een oudere man.
  - Is nog niet bij politie geweest
-
- **Wat doet u wel? Wat niet?**

Désiree op de huisartsenpost of telefonisch consult: wat doet u?

1. Telefoon: inschatten situatie en bij seksueel misbruik ≤ 7 dagen direct doorsturen SFG
2. Binnenlopen op de post: acute medische zorg verlenen en doorsturen SFG
3. Sporen veilig stellen

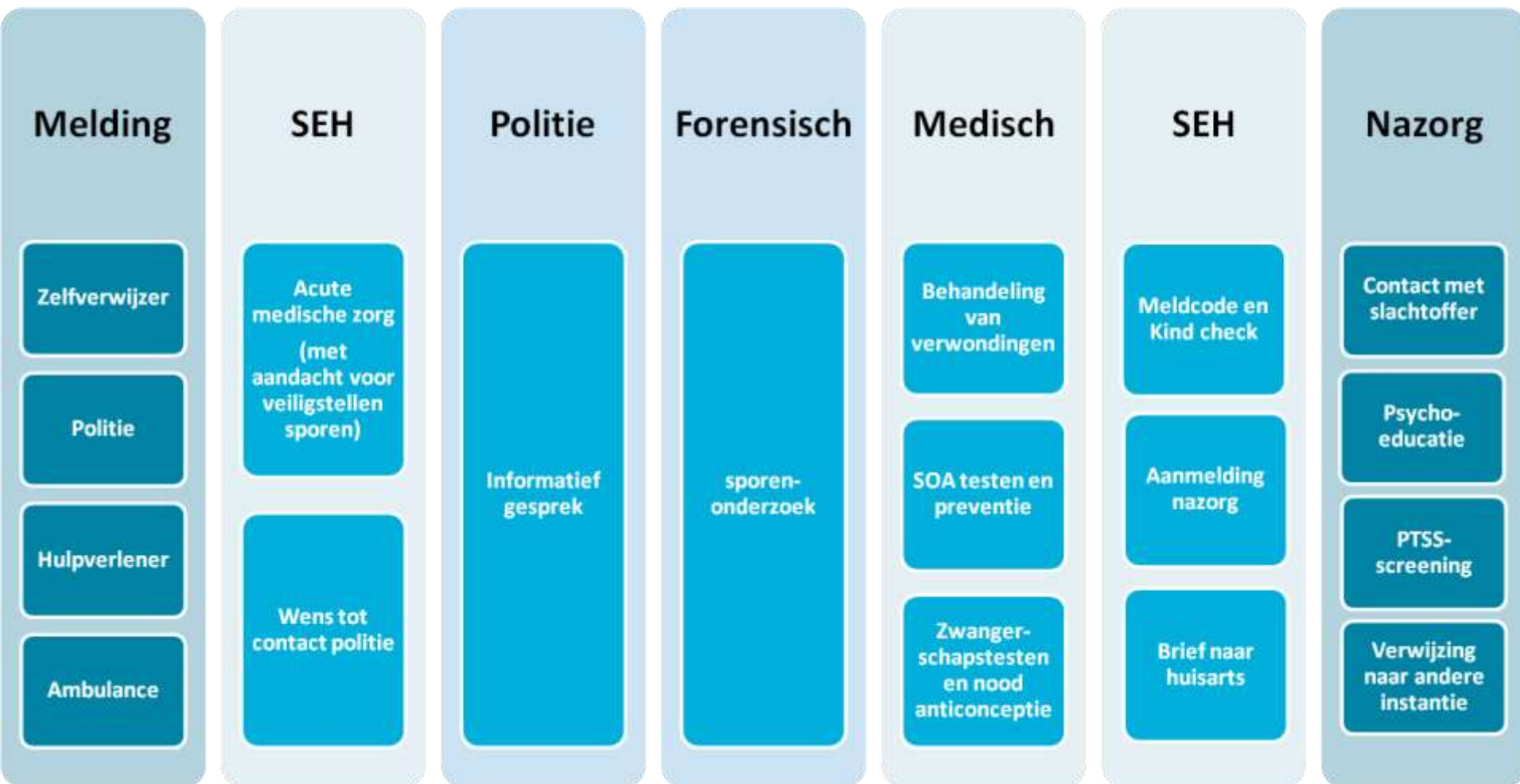
Politie

Het Centrum Seksueel Geweld werkt samen met de politie. Als jij dat wilt, kunnen zij worden ingeschakeld. Dat gebeurt niet automatisch. De politie kan uitleg geven in een informatief gesprek. Medewerkers van Slachtofferhulp Nederland of gespecialiseerde advocaten kunnen je helpen bij het juridische traject.

Tips van de politie

Direct na het seksueel geweld:

- **Niet douchen of wassen**
- **Niet je tanden poetsen**
- **Niet naar het toilet gaan**
- **Niet eten of drinken**
- **Niet je kleding in de was doen, liefst bewaren in een papieren zak**

Doelgroep

- Alle leeftijden
- Man/vrouw
- Seksueel en familiaal geweld
- Seksueel geweld $\leq$ 1 week

**24/7 acute hulp bij verkrachting,
aanranding of familiaal geweld**

Bel 024 361 41 87 of ga naar de
Spoedeisende Hulp Radboudumc
Geert Groteplein 22 Nijmegen

Meer informatie
www.sfgnijmegen.nl

CENTRUM
SEKSUEEL EN FAMILIAAL
GEWELD NIJMEGEN

CENTRUM
SEKSUEEL EN FAMILIAAL
GEWELD NIJMEGEN

**Consultatie en
advies voor
professionals**

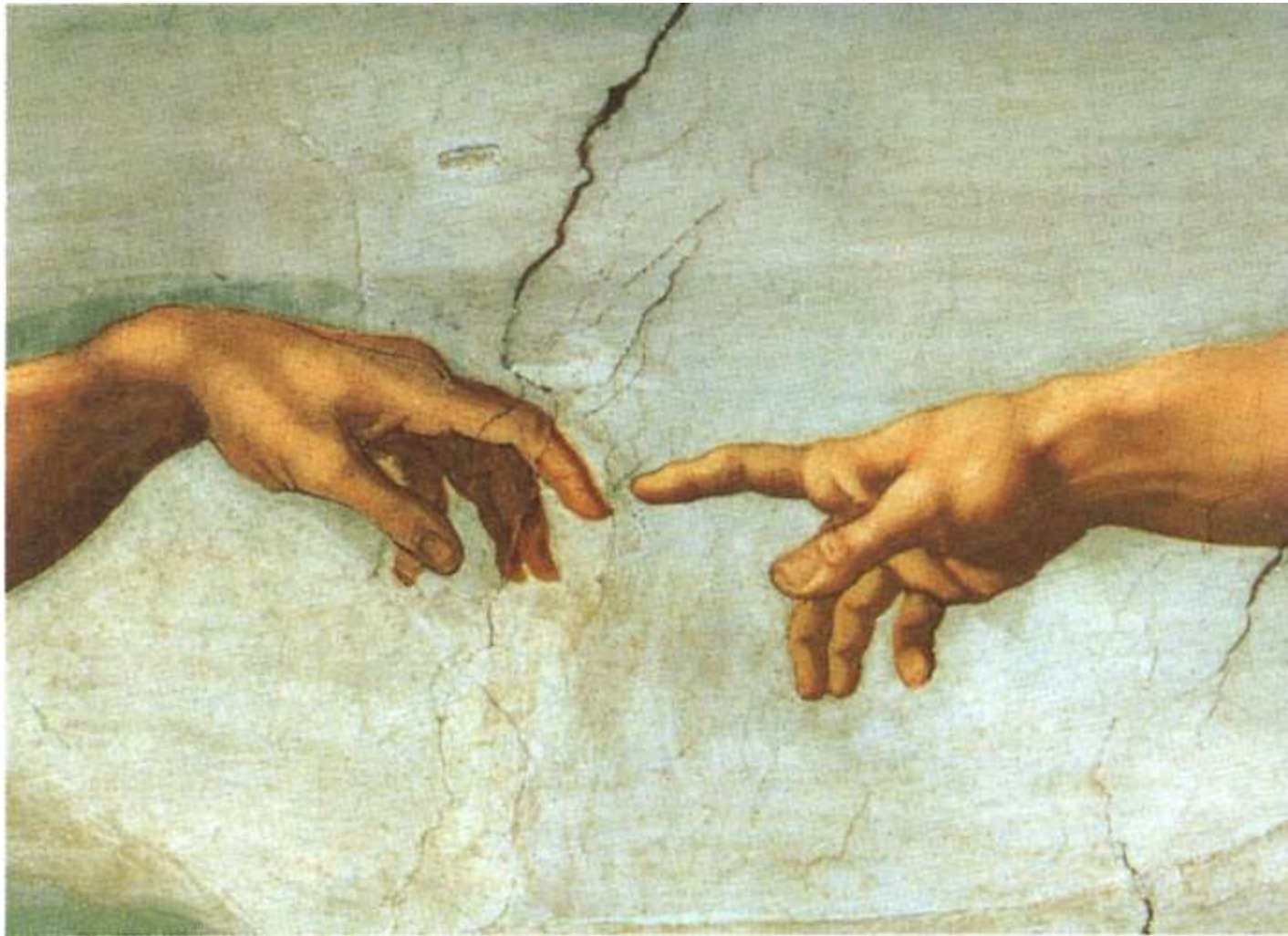
Bel het Universitair
Gezondheidscentrum
Heyendaal 024 322 43 40
of mail mail@sfgnijmegen.nl

Aanbevelingen na de onthulling

- Luister met compassie, bereid tot acceptatie van hulp?
- Kinderen getuige partnergeweld? Kind-check
- Adolescenten: veiligheid, vertrouwen, controle
- Complex probleem: **doe het niet alleen**
- Overleg met aandachtsfunctionaris, collega, Veilig Thuis vertrouwensarts
- Wees open: informeer Veilig Thuis, politie

Wet Meldcode: plicht hulp te bieden ≠ geen meldplicht.
Overleggen is verplicht

Michelangelo, Fresco Sixtijnse kapel, vaticaan